

Hyvinvointiala HALI ry

**Järjestöjen palvelutuotannon
tulevaisuuskuvat
- kommenttipuheenvuoro**

SOSTE -webinaari 12.10.2021

Johtava elinkeinoasiantuntija Aino Närkki

www.hyvinvointiala.fi

[@AinoNarkki](https://twitter.com/AinoNarkki)

Hyvinvointiala HALI ry

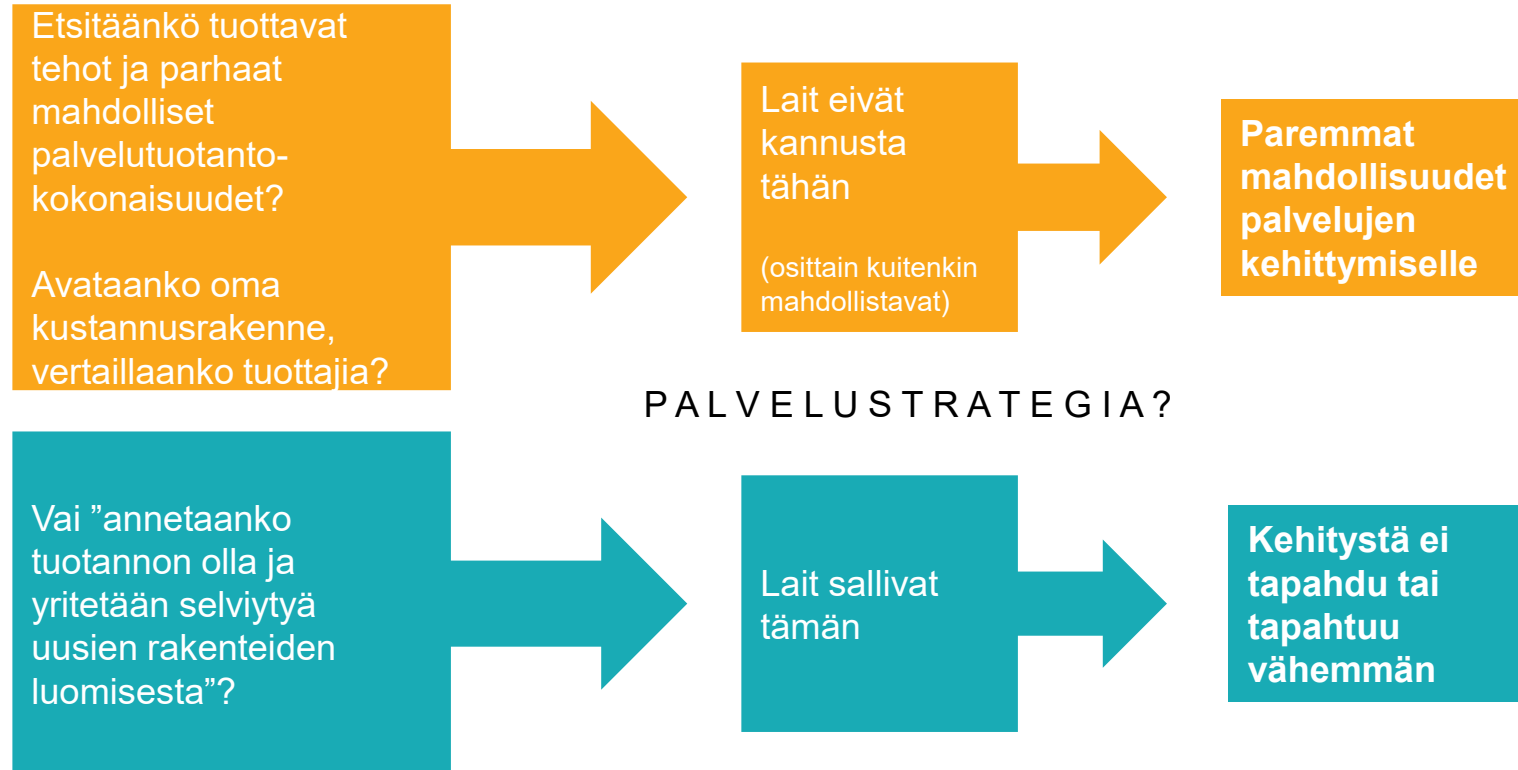
- **Hyvinvointiala HALI ry** edistää yksityisten sosiaali- ja terveysalan sekä varhaiskasvatuksen palveluja tuottavien yritysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä ja neuvottelee alan yleissitovat työehtosopimukset.
- Liiton yli 1500 jäsentä työllistävät yli 100 000 sosiaali- ja terveysalan sekä varhaiskasvatuksen ammattilaista. HALI on Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsen.
- HALIn jäsenet tuottavat mm. vanhuspalveluita, lasten ja nuorten palveluita, lääkäripalveluita, kuntoutusta, suun terveydenhuoltoa, päihde- ja mielenterveyspalveluita, vammaispalveluita sekä toimivat alan järjestötyössä.
- **Inkilänhovi ry** on Riihimäen keskustassa eloisasti toimiva asumispalveluyksikkö ja lukuisten yhdistysten kokoontumispaikka. Yhdistys vuokraa kokoontumistiloja yhteisöjen ja yksityisten käyttöön.
- Inkilänhovi on yleishyödyllinen yhdistys. Yhdistyksen palveluksessa työskentelee 30 vakituista työntekijää. Yhdistys tuottaa asumispalveluita vaikeavammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille.

Miltä Suomi näyttää 2030 luvulla?

- Talot ja asunnot etäohjautuvat digitaalisesti asukkaiden tarpeen mukaan. Yhteyden internettiin saamista ja milloin haluaa.
- Erilaisia materiaaleja kierrätetään nykyistä enemmän. Jopa taloja rakennetaan kierrätetyistä materiaaleista. Uusiutumattomien raaka-aineiden käyttö on pienentynyt merkittävästi ja uusiutuvat raaka-aineet, kuten puu, saa enemmän jalansijaa.
- Terveystilan monitorointi, tekoälyn käyttö diagnostiikassa jne. lisääntyy. Saatava tieto on tarkkaa ja käyttökelpoista. Informaatioteknologia ohjaa myös katujen valaistusta, liikenteen suunnittelua, turvallisuussuunnittelua jne.
- Palveluiden osalta aika ja paikka menettävät merkitystään. Sähköinen asiointi lisääntyy. Personoidut palvelut lisääntyvät. Ihmisten kyky hyödyntää älylaitteita jne. paranee.
- Tilastokeskuksen ennuste: väestö vanhenee, huoltosuhde heikkenee ja suurin osa maasta kärsii väestökatoa. Väkiluku kasvaisi kahden vuosikymmenen päästä enää Uudenmaan ja Pirkanmaan maakunnissa sekä Ahvenanmaalla.
- Koko maan väkiluku lähtee laskuun vuonna 2034. Suomen väkiluku olisi korkeimmillaan vuonna 2033, jolloin se olisi niukasti yli 5,6 miljoonaa ihmistä. 2040-luvulla työikäisen väestön määrän väheneminen näkyy kaikessa. Ongelma siirtyy ja syvenee koko ajan, mitä pidemmälle mennään.

Hyvinvointialueiden kivijalka toimivalle palvelutuotannolle rakennetaan nyt

Mitä lait eivät edellytä, mutta mikä olisi järkevää

- **Palveluntuottajavuoropuhelu**
 - Pysyvä ja rakenteellinen keskustelualue
 - Esimerkiksi neuvottelukunta tai vastaava – jokainen alue saa itse päättää muodon, kunhan sellainen olisi
 - Hyte-toimijoille (järjestöt ja yritykset) tällainen on luotava lakisääteisesti
 - Kannattaa rakentaa heti
 - Mukana palveluja tuottavat yritykset ja järjestöt
- **Palvelustrategiassa elinvoiman ja monituottajuuden tukeminen ja innovaatioiden kehittyminen**
 - Kuten StV mietinnössään totesi
 - Palveluntuottajien ottaminen mukaan palvelustrategiaa laadittaessa
- **Järjestäjän ja tuottajan erottaminen**
- **Palveluntuottajien vertailu**
- **Julkisen tuotannon kustannusten läpinäkyvyys**
- **Palvelusetelin arvo kuntoon**

Vahvuudet, mahdollisuudet, heikkoudet, uhat – mistä on järjestöjen palveluntuotannon tulevaisuus tehty?

- Vahvuuksia ja mahdollisuuksia
 - Järjestöt pystyvät kehittämään palveluntuotantoaan siten, että lisäarvo asiakkaalle tunnistetaan ja laatu on kilpailukykyinen.
 - Asiakkaiden valinnanvapaus kehittyy ja he priorisoivat omilla valinnoillaan järjestöpohjaista toimintaa
 - Järjestöt pystyvät erikoistumaan joihinkin palveluihin ja saavat niissä vankan aseman. Puitejärjestelyssä osaaminen erikoistuneessa palvelussa pystytään ottamaan huomioon, mutta se edellyttää, että hyvinvointialue tuntee alueensa tuottajat
 - Eri tuottajia kohdellaan tasapuolisesti ja järjestöt ja yritykset tekevät yhteistyötä keskenään täydentäen toistensa osaamista.
 - Investoinnit kehittämiseen pystytään rahoittamaan tulorahoituksella ja riippuvaisuus valtion avustuksista vähenee

Heikkoudet ja uhat

- Järjestötyötä tekeviä vapaaehtoisia ei enää löydy; palvelutuotannon ja kansalaistoiminnan ”side” heikkenee ja katkeaa. Tiettyjen asiakasryhmien edunvalvonta ja palvelutuotanto ovat eri asioita. Palvelutuotanto edellyttää kaupallista osaamista.
- Maksullisten palveluiden tuottamisen ehdot ovat kaikille samat ja kilpailu on kovaa. Hankintalaki on kuitenkin ”ystävä”, koska se pakottaa veronmaksajien kannalta parhaisiin ratkaisuihin. Laatuvaatimukset kilpailutuksissa usein korkeammat kuin esim. vastaavassa julkisessa toiminnassa -> hinta jää lähes ainoaksi erottelevaksi tekijäksi.
- Pysyminen mukana nopeissa toimintaympäristömuutoksissa vaatii paljon osaamista. Jos esim. teknologian hyödyntämisessä ei onnistuta, murenee toiminnan kehittämispotentiaali
- Hinnoittelussa ei onnistuta ja palvelutuotanto ei ole kestäväällä taloudellisella pohjalla.
- Puitejärjestely mahdollistaa erilaisille toimijoille mukaan pääsyn, mutta ei takaa vakaata asiakasvirtaa. Markkinointi on tärkeä osa palvelun kehittämistä. Tämä koskee kaikkia palveluntuottajia. Historia ei takaa tulevaisuuden menestystä kenellekään.
- Työvoiman saatavuus tulee olemaan merkittävä haaste kaikille toimijoille

Sote- tai vakapalvelut eivät ole alennusmyynnissä!

- Hintakilpailu on kovaa kaikille toimijoille; pärjääminen edellyttää tehokasta ja virheetöntä toimintaa
- Korona on aiheuttanut taloudellisia ongelmia monille toimijoille
- Sote-uudistuksen myötä tarjouspyyntöjen koot saattavat kasvaa ja hinnat kiristyä entisestään
- Palveluseleiden arvot on monin paikoin niin jälkeen jääneet, että asiakkaiden lisärahoitusosuuden kasvu muodostaa uhan asiakkaan kyvyille valita ylipäättään palvelusetelivaihtoehtoa. Tämä siitäkin huolimatta, että palvelusetelilaki edellyttää arvon kohtuullisuutta. Palvelusetelin arvo on kunnan yksipuolinen päätös ja esimerkiksi työehtosopimusten ja lakimuutosten vaikutuksia ei ole otettu huomioon.
- Sekä yritysten että järjestöjen joukossa on suuria ja pieniä palveluntuottajia! Koko ei korreloi laadun kanssa – pienissäkin yksiköissä laatu vaihtelee olivatpa ne yritysten tai järjestöjen yksiköjä! ”Arvot” ja kilpailukykyinen palvelutuotanto eivät ole vastakohtia!

Aino Närkki

Johtava elinkeinoasiantuntija
0400 436 438
aino.narkki@hyvinvointiala.fi

HYVINVOINTIALA

Hyvinvointialan liitto
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Hyvinvointiala.fi

